

Jaarverslag 2017

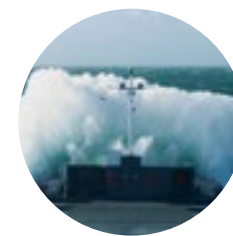
Trots op de maritieme sector

**Maritime
by Holland.**
High Tech, Hands On

Inhoudsopgave

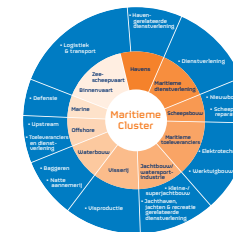
**Nederland
Maritiem Land**
pagina 2

**Jaarverslag
Trade Council**
pagina 8

**Jaarverslag
Innovation
Council**
pagina 12

Facts & Figures
pagina 16

**Jaarverslag
Human Capital
Council**
pagina 18

**PR &
Communicatie
Expertpanel**
pagina 22

**Young Maritime
Representatives**
pagina 24

Organisatie
pagina 26

De stichting Nederland Maritiem Land (NML) bestaat uit een Algemeen Bestuur van maritieme branche-voorzitters en CEO's die werkzaam zijn in de Nederlandse maritieme sectoren; van zeevaart, visserij, de Koninklijke Marine tot naast vele anderen de offshore, havens, scheepsbouw, toeleveranciers, binnenvaart. In samenwerking met inhoudelijk specialisten geeft NML in een drietal councils de gezamenlijke invulling aan de maritieme thema's innovatie, internationale handel en human capital.

Het Algemeen Bestuur en de Councils worden daarbij ondersteund door het NML-bureau. Dit in Rotterdam gevestigde bureau is naast de inhoudelijke ondersteuning en begeleiding van het Bestuur en de Councils, ook verantwoordelijk voor de exposure van de aangesloten branches met de organisatie van collectieve activiteiten, evenementen en (arbeidsmarkt) communicatie. Tot slot is het NML-bureau vanuit de sector zowel aanspreekpunt en coördinator van de kabinetsbrede Maritieme Strategie.

De maritieme sector was ook in 2017 van groot belang voor Nederland. In zowel binnen- als buitenland droeg de sector bij aan een krachtige economische ontwikkeling, werkgelegenheid en duurzame innovatieve oplossingen. Om de positie van de Nederlandse maritieme sector nationaal en internationaal te versterken is een gunstig vestigingsklimaat nodig en eenduidige Europese regels die bijdragen aan een level playing field. Verder is toonaangevend maritiem onderwijs van belang en natuurlijk veilige zeeën, havens en kusten.

Nederland Maritiem Land

Nederland Maritiem Land (NML) zorgt dat collectieve kansen en ambitieuze uitdagingen door onze gezamenlijke maritieme sector worden opgepakt en aangegaan. NML zet de sector daarmee ook in 2017 internationaal op de kaart. NML werkt actief aan het collectieve imago van de sector en bouwt actief aan de stevige basis van kennis en ervaring die de sector nodig heeft. Met als motto "samenwerken is samendoen" ondersteunt en coördineert NML activiteiten rond de maritieme thema's Innovatie, Internationale Handel en Human Capital. Zo staat NML voor een gezamenlijke aanpak en de ontwikkeling van onze gehele sector. In dit jaarverslag kunt u alles over het werk van de councils lezen.

Highlights 2017

Daar waar 2016 vooral in het teken stond van het vergroten van het draagvlak van de maritieme sector, stond 2017 in het teken van de formatie, Europa en de invulling van het werkprogramma van onze kabinetsbrede Maritieme Strategie. Op de verkiezingen van maart 2017 volgde een recordhoudend lange

formatieperiode. Het resultaat mag er echter zijn.

De Rotterdamse Cora van Nieuwenhuizen is aangetreden als VVD-Minister voor onder andere Maritieme Zaken.

De maritieme sector is voor het eerst in een eigen Directoraat-Generaal (DG) vertegenwoordigd, namelijk het DG Luchtvaart en Maritiem.

Dit is gebeurd na de herstructurering van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu tot het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Het DG Luchtvaart en Maritiem valt onder Jan Hendrik Dronkers (voorheen DG RWS). Hier is dus één van de vier belangrijke stappen gezet, die nodig zijn om de sector sterk te houden.

Onze collectieve lobby was in 2017 echter niet alleen op dat punt succesvol. In het regeerakkoord is nu specifiek benoemd dat er samen met de sector een Green Deal gesloten gaat worden om de verdere verduurzaming van de zee- en binnenvaart gestalte te geven. Er komt dan meer geld voor zowel fundamenteel als toegepast onderzoek en voor de onderzoeksinstituten zelf. Belangrijke punten die we vanuit maritiem naar voren hebben gebracht. Om voor een gelijk speelveld te zorgen, zullen er stappen gezet worden, met name in de havens.

Niet alles ging goed het afgelopen jaar. Met name rond de "Balder zaak". Het niet meer uitstempelen van zeevarenden die aan boord van een zeeschip aanmonsteren in Rotterdam, als de zeehavenpolitie het vermoeden heeft dat het schip niet op korte termijn uitvaart. Dit heeft NML en de sector flink bezig gehouden

tot rechtszaken aan toe. Ook de perikelen rond zeevarenden die de reder inzet tijdens grote dok- en reparatiewerken (zogeheten riding crews) houdt de sector flink bezig. De imagoschade die daardoor bij buitenlandse klanten is ontstaan kost de Nederlandse maritieme sector nu omzet én banen!

Uit de jaarlijkse Nederlandse Maritieme cluster monitor, zoals we die in november uitgaven, bleek goed dat nog niet alle sectoren hersteld zijn van de crisis. Met name de overcapaciteit in de zee- en binnenvaart en het uitblijven van nieuwe projecten in de offshore door de lage olieprijs zorgen voor druk op de sector. Waardoor we van 3,5% naar 3,3% van het Nederlandse bruto binnenlands product (bnp) zijn gezakt. Gelukkig zijn er wel sectoren die het goed blijven doen of weer groeien zoals de havens en de superjachtbouw.

In 2017 was de Maritime Week van 4 tot 11 november. Een week lang werden alle facetten van de maritieme sector in de schijnwerpers gezet, met als groot hoogtepunt het Maritime Awards Gala op de maandagavond met meer dan 900 gasten. Ook de grootste maritieme beurs in Europa, Europort (30.000 bezoekers) heeft een grote bijdrage geleverd aan het succes van de Maritime Week. In de Maritime Week konden bezoekers seminars, open dagen, de Offshore Experience (Maritiem Museum) masterclasses en vele andere activiteiten bezoeken. Op de sociale media was er genoeg te beleven rondom de Maritime Week, zoals de Nautilus Foto competitie. Ook dit jaar leefde de Maritime Week weer op social media, #mw2017. Er zijn in totaal 1.021 online berichten geplaatst. Deze berichten hebben samen een bereik gehad van 1.862.500 mensen (exclusief Facebook livestreams)!

Vooruit in 2018

Het jaar 2018 wordt het jaar van het verzilveren van kansen en het gezamenlijk aangaan van nieuwe ambitieuze uitdagingen. Er staat veel te gebeuren. Het maritieme werkplan van de maritieme sector en het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat zal begin 2018 feestelijk worden aangenomen. Hier is in 2016 al uitgebreid over gesproken en eind 2017 is er overeenstemming bereikt. De volgende stap zal het werken naar een

gezamenlijke strategische lange termijnverkenning zijn, een blik op 2030 en verder.

Het jaar 2018 staat allereerst in het teken van verduurzaming. De Green Deal over de verduurzaming van de scheepvaart, binnenvaart en havens biedt nieuwe kansen. Daarnaast ontwikkelt de Nederlandse energietransitie zich in 2018 in rap tempo door. Hier zien we zeker voor de havens kansen in de verdere uitruil van offshore

energy en CO₂-afvang op zee. Logisch dat het Rijk hier in 2018 meer onderzoeksmiddelen voor beschikbaar heeft gesteld die NML verwelkomt. Investerings in kennis en ervaring in het maritieme domein gaan niet alleen onvermoeid door, ze zullen met de steeds verregaande digitalisering belangrijker zijn dan ooit tevoren.

Ook in de scheepsbouw zal 2018 in het teken staan van groei. Geopolitieke spanningen hebben

tot een hoger defensiebudget geleid en tot nieuwe investeringen in de Koninklijke Marine waar de brede sector van zal gaan profiteren. Zo zal in de aanloop naar 2022 geïnvesteerd worden in een nieuw bevoorradingschip en er komen meer middelen beschikbaar voor het Korps Mariniers. Verder ontwikkelt de Nederlandse marine samen met de Belgische marine nieuwe M-fregatten en mijnenvegers. Defensie investeert de komende jaren in de Koninklijke Marine met de bouw van nieuwe onderzeeboten.

Politiek is 2018 het jaar waarin NML zich inzet voor het versterken van het level playing field. Een eerlijk internationaal speelveld waarin de maritieme sector haar meerwaarde kan blijven tonen. NML zet zich onverminderd in voor de verbetering van de positie van de Nederlandse

maritieme sector. NML kijkt met veel interesse in de eerste helft van 2018 naar de uitspraken in de genoemde "Balder zaak", waarvan het hoger beroep in oktober 2017 al diende. De Nederlandse rederijen zien deze uitspraak positief in; een negatieve uitspraak heeft mogelijk grote Europese gevolgen. De zaak over de reparatieklussen aan de grote cruiseschepen zal ook in 2018 tot een ontknoping komen.

In 2018 zal NML het voorzitterschap van European Network of Maritime Clusters (ENMC) op zich nemen. Dit zal ons in de gelegenheid stellen om ook in Brussel niet alleen het Europese maritiem belang te behartigen, maar ook om als Nederland in Brussel meer op de voorgrond te treden om zo aan ons imago te werken.

De Maritieme Week van 10 tot 17 november 2018 is – samen met het Maritime Awards Gala op 12 november 2018 – één van de hoogtepunten van zowel NML als de collectieve maritieme sector. NML zal hier publiciteit aan geven en exposure genereren voor de gehele sector.

Wim van Sluis
Voorzitter
Nederland Maritiem Land

Arjen Uytendaal
Managing Director
Nederland Maritiem Land

The Trade Council aims at stimulating the development of an international maritime level playing field, and its international branding by emphasizing both the cooperation of the Dutch maritime sector as well as monitoring international maritime law. The Council is an active part of the Dutch Topsector Water, Maritime, Logistics and Energy, contributing to the overall development of Dutch trade, law, and business climate.

In 2017, the NML Trade Council contributed strongly to the International Strategy 2017 – 2020, the Maritime Workplan 2018 – 2021. Its members joined the steering committee of the Dutch Topsector in which it will stimulate the development of the National Maritime Strategy 2015 – 2025.

Through strong cooperation between the NML Trade Council and the Dutch global diplomatic network, numerous successful projects were completed in 2017, in which the Council underlined the strength of the Dutch maritime sector internationally. Naming just a few, the Trade Council was part of the OTC Houston, Monaco Yacht Show and of Marintec China.

In the course of 2018, the NML Trade Council will continue to focus on stimulating and developing the strong international position of the Dutch maritime sector. Through powerful shared public and private enterprises – Maritime Hotspots - the Council will put strong emphasis in 2018 on South east Asia, The Persian Gulf, and the Mexican Gulf.

Trade council

De Trade Council (TC) stelt zich ten doel het bevorderen van gelijke concurrentievoorwaarden voor de maritieme cluster, het gezamenlijk bewerken van markten en maritieme branding. Daarnaast heeft de council ook een signaalfunctie bij knelpunten in internationale wet- en regelgeving.

Vanuit de TC wordt input gegenereerd voor de internationalisatieparagraaf van de topsectoren Water & Maritiem, Logistiek en Energie, worden prioriteitsregio's gedefinieerd en identificeren we knelpunten in internationale regelgeving, vestigingsklimaat, handelspolitiek en exportfinanciering.

Highlights 2017

In 2017 heeft de NML Trade Council stappen gezet in de internationale positie van het Nederlandse maritieme cluster, met name in de richting van de Nederlandse overheid en binnen de verschillende Topsectoren. Eén van de belangrijkste punten was de vaststelling van de nieuwe Internationaliseringsstrategie 2017-2020 van de Topsector Water & Maritiem. Een niet onbelangrijk detail daarbij is dat de Topsector in 2017 ook van naam veranderde; van Topsector 'Water' naar Topsector 'Water & Maritiem'. Daarnaast is ook exportpromotie als onderwerp sterker geborgd met een eigen fiche in het werkprogramma Maritieme Strategie 2018-2021, dat binnenkort vastgesteld zal

worden. Dit werkprogramma is de concrete uitwerking met prioriteiten voor de komende jaren van de Rijksbrede Maritieme Strategie 2015-2025. Ook hierin zijn de onderwerpen level playing field en het scheepsregister prominent opgenomen.

Per 2017 heeft NML de positie van Martin Bloem als lid van het Kernteam Export & Promotie van de Topsector Water & Maritiem geformaliseerd. Hij is inmiddels ook geïnstalleerd als vicevoorzitter van dit kernteam. Dit draagt bij aan een soepelere samenwerking op dat niveau ten faveure van het maritieme bedrijfsleven. In 2017 is eveneens van start gegaan met het anders organiseren van de publiek-private samenwerking in Nederland,

namelijk met de oprichting van de private stichting NL International Business, Trade & Innovate NL (aan de publieke kant) en de publiek-private Werkplaats. De Trade Council onderhoudt goede contacten met alle stakeholders in dit proces om het maritieme cluster hier zo goed op aan te haken. Onder de nieuwe internationaliseringsstrategie van de Topsector is dan ook gewerkt aan maritieme privaat-publieke samenwerkingsprojecten. Deze zijn gericht op marktkansen in de 'maritime hotspots'. Momenteel ligt de prioriteit bij offshore samenwerking in de Golf van Mexico en het opbouwen van een scheepsbouwcluster in Indonesië. De inspanningen worden voortgezet in 2018.

Sander Vergroesen:

"In Nederland is er geen integrale overheidsaanpak voor de maritieme sector, die nou juist de sleutel is om de bijdrage aan de internationale maatschappelijke uitdagingen te versterken en internationaal concurrerend te zijn. Concurrerende landen kennen een samenwerking met de overheid met financiële prikkels voor export en vestigingsbeleid."

De NML Trade Council zag toe op de realisatie van enkele succesvolle internationale projecten, met als hoogtepunten de deelname van het maritieme bedrijfsleven aan de strategische beurzen OTC Houston, Monaco Yacht Show en Marintec China. De Nederlandse bedrijven clusteren zich op deze beurzen op en rond een zogeheten 'Holland Paviljoen'. Tevens werden high-level netwerkbijeenkomsten gerealiseerd. Er zijn ook 3 projecten geweest in het kader van de 3x3x3 strategie van de Topsector Water & Maritiem: een handelsmissie naar Thailand (er zijn nieuwe ontwikkelingen op deze markt), de Mexican Petroleum Congress & Exhibition (als onderdeel van de strategische aanpak Mexico) en Indonesia Maritime Expo (vanwege de scheepsbouw-samenwerking met de Indonesiërs). Eind augustus realiseerde de NML Trade Council een open bijeenkomst om de prioriteiten in het kader van publiek-private

samenwerking vast te stellen. Hier was een mooie opkomst. Eerder genoemde projecten in de Golf van Mexico en Indonesië zijn het uitvloeisel hiervan.

Tenslotte, lag ook in 2017 de aandacht bij het contact met het buitenlandse postennetwerk van de Nederlandse overheid. Posten werden van informatie voorzien over de Nederlandse kennis en kunde van de maritieme sector en delegaties uit het buitenland werden waar mogelijk ontvangen. Een hoogtepunt was de veelheid aan buitenlandse delegaties die in oktober naar Amsterdam kwamen rondom de beurs Offshore Energy.

Ook in 2017 heeft NML veel tijd besteed aan de topsector water. Onze lobby om Maritiem gelijkwaardiger opgenomen te krijgen in de topsector is gelukt en Hans Huis in 't Veld, boegbeeld van Topsector Water, onthulde woensdag 17 mei dat de officiële

benaming van 'Topsector Water' aangepast wordt naar 'Topsector Water en Maritiem': "Dit zorgt voor extra borging en zichtbaarheid van de maritieme sector binnen de Topsector, een welverdiende positie en erkenning!"

In het kernteam export en promotie hebben we onze maritieme bijdrage en inzet geformaliseerd door Martin Bloem te benoemen als onze vertegenwoordiger. Hij is ook de vice-voorzitter in het kernteam geworden. Op het gebied van Innovatie is het bureau ook actief. Voor het TKI Maritiem verzorgen wij alle communicatie en PR zaken, secretariële zaken en de financiële afhandeling, rapportage het jaarrekening.

Op het gebied van Human Capital doen we mee door bv mede inhoud te geven aan de Wereld Water College door een workshop zonnebootjes bouwen te organiseren.

Vooruitblik 2018

In 2018 zal de Trade Council zich focussen op het verder versterken van de positie op het gebied van internationalisering in het overheidsbeleid. Daarnaast ligt de focus op het realiseren van de uitvoering van een tweetal maritieme projecten in de publieke-private

samenwerking op basis van het voorwerk dat al gedaan is in 2017. Tenslotte worden ook inspanningen geleverd op het gebied van het behoud van een internationaal level playing field en een gunstig maritiem vestigingsklimaat. De uitgangspositie in de internationalisering blijft de

'maritime hotspots'. Deze regio's zijn Zuid-Oost Azië, Golf van Mexico en de Golfstaten. Indien gewenst zullen de maritime hotspots in 2018 worden herzien voor de komende jaren. Er zijn ook weer 3 belangrijke strategische beurzen: OTC Houston, SMM Hamburg en Monaco Yacht Show.

Koninklijke Marine/Ministerie van Defensie
Marstrat BV
STC-Group
Rabobank
Port of Rotterdam
Netherlands Maritime Technology
Netherlands Maritime Technology
Royal IHC
Damen Shipyards Gorinchem
Port of Rotterdam
RPPC
IRO
IRO
Koninklijke Vereniging van Nederlandse Reders
HISWA Vereniging

De heer C.M. van den Berg
De heer Drs. M.W. Bloem MA
De heer A. Bos
De heer T. Breukel
De heer J.H.A. Eenhuizen
De heer R. de Graaf BSc
De heer A. Heutink (Secretaris)
Mevrouw K. de Hey
De heer P. Robert
De heer Romeijn
De heer A. Straatman
De heer T. Suurenbroek
De heer A.P.H. Vergroesen (Voorzitter)
Mevrouw M.L. Van Noort
De heer J. Sirag

2017 was the sixth year of existence of the NML Innovation Council; a strong cooperation of the Dutch private Maritime sector and the Government-supported TKI Maritime. By stimulating the development of MIIP's, the Council is focused on stimulating innovative projects through financial support. Within the Dutch Topsector Water and Maritime and the Topsector Logistics and Energy, the Council has also contributed to the Maritime Innovation contract, the "Kennis en Innovatie Agenda 2017 – 2018", and the Maritime Strategy 2015- 2025.

The key challenge of 2017 and beyond is the green and sustainable development of the maritime sector. CO₂-neutral, safe and efficient maritime transport remains key. Through stimulating numerous sustainable innovation projects, the Council strongly aims to contribute to the development of both sustainable as well as profitable growth. The Council aims to do so together with the Dutch the Ministry of Economic Affairs and Climate, as founders and key member of the Dutch TKI Maritime; a platform of privately and publicly funded projects.

Innovation council

2017 was het zesde jaar voor de NML Innovation Council. Er is een overlegstructuur opgezet die de samenwerking binnen de Maritieme sector combineert met het Topsectorenbeleid van de overheid (TKI Maritiem) zonder onnodige overlap. De vergaderingen van de Innovation Council worden goed bezocht en gewaardeerd.

De Innovation Council van NML organiseert elk jaar de Maritieme Innovatie-Impuls Projecten (MIIP) in samenwerking met het Ministerie van Economische Zaken. De projecten zijn bedoeld om maritieme innovaties van een financiële impuls te voorzien. Bijvoorbeeld om een eerste (haalbaarheid) onderzoek te doen of de eerste stappen richting productontwikkeling mogelijk te maken. De MIIP's gaan hand in hand met het Maritiem Innovatiecontract en zijn toegankelijk voor alle betrokken partijen binnen de sector, ongeacht of zij zijn aangesloten bij de Innovation Council. In 2017 is er aan 9 MIIP projectvoorstellen daadwerkelijk subsidie toegekend.

Topsector Water & Maritiem

Het werk van de Innovation Council sluit nauw aan bij wat er binnen de Topsectoren gebeurt. Binnen de Topsector Water en Maritiem is in 2017 gewerkt aan een update van het 'Maritiem Innovatiecontract' (2018-2019) waarin tevens de Kennis en Innovatie Agenda 2017-2018 is opgenomen en een verbinding

wordt gemaakt naar de Maritime Strategie 2015-2025. De titel van het nieuwe Innovatiecontract is: Blauwe Toekomst; Nederland draagt bij aan veilige en duurzame welvaart. De Maritieme cluster wil economische en maatschappelijke uitdagingen combineren. Veiligheid en duurzaamheid zijn daarom duidelijk terug te vinden in de innovatiethema's van de maritieme

sector: duurzame energie, reductie emissies, klimaat en mobiliteit en een veilige samenleving. We combineren dit met een bijdrage aan economisch herstel: een welvarende natie is in de ogen van de Maritieme cluster in de toekomst een varende natie. De nieuwe Kennis- en Innovatie agenda in het Maritiem Innovatiecontract ziet er als volgt uit:

**De Nederlandse
Maritieme Strategie
2015-2025**

In de Maritieme Strategie 2015-2025 is de ambitie van de rijksoverheid bevestigd; “Een duurzame maritieme toppositie van Nederland door integrale samenwerking tussen rijksoverheid en maritieme cluster op basis van gezamenlijke maritieme strategie”. De input voor deze strategie is maritiem breed gegeven tijdens de Maritieme werkconferentie op 1 februari 2017. De Maritieme Strategie en de uitwerking daarvan in het werkprogramma is dragend voor de Maritieme Kennis en Investeringsagenda. Daarnaast sluit dit Innovatiecontract aan bij departementale beleidsagenda’s “Vragen voor overmorgen” van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, “Koers 2020” van Rijkswaterstaat en de Strategische Kennis en Innovatie Agenda (SKIA) van het Ministerie van Defensie.

De maritieme sector speelt een belangrijke rol bij de drie vervangingsprogramma’s van de Koninklijke Marine (mijnenbestrijding, onderzeeboten, fregatten). Ook in de nota “Toekomstbestendige oceanen” benadrukt het kabinet het belang van de maritieme sector. De activiteiten die zijn beschreven in deze agenda dragen bij aan economische versterking maar ook aan het aanpakken van maatschappelijke uitdagingen die door de gezamenlijke topsectoren zijn benoemd en waarvan er vier zijn geselecteerd:

- Energie en CO₂: duurzame energie op en uit zee, reductie van emissies.
- Water en klimaat: oplossingen voor zeespiegelstijging en overbevolking.
- Mobiliteit en Transport: schoon en veilig transport over het water van goederen en mensen.
- Veilige Samenleving: een effectieve Koninklijke Marine, Kustwacht, KNRM en Loodsenfederatie.

Om dit concreet vorm te geven, is op verzoek van de overheid het Topconsortium voor Kennis en Innovatie Maritiem (TKI Maritiem’) opgericht. De Maritieme cluster kiest er bewust voor om binnen het Maritiem Innovatiecontract samen te werken op basis van concrete samenwerkingsprojecten. Het TKI Maritiem is niet een centraal geleide organisatie, maar een totaal van concrete projecten waarin bedrijven en kennisinstellingen samenwerken binnen een gezamenlijke agenda. Deze projecten kunnen een zeer verschillende aanpak en een grote variatie aan deelnemers hebben, maar passen allemaal binnen de doelstelling en agenda van de TKI. Disseminatie van ideeën en presentaties van concrete projecten hebben uitvoering gevonden in de door het NML IC/TKI georganiseerde TKI events zoals TKI seminar ‘Blauwe Toekomst’ op 12 december 2017 en het NML IC/TKI event van 17 mei 2017 op de SS Rotterdam.

**Speerpunten 2018 van
de Innovation Council**

Het IC stimuleert samenwerking in de sector op twee hoofdthema’s: schoon, efficiënt en veilig varen en Blue Growth. In samenwerking met het MKC wordt bijgedragen aan de uitwerking van de ‘Blauwe route’ in de Nationale Wetenschapsagenda (NWA). Gestreefd wordt naar budgetallocatie voor een maritieme call. Ook in 2018 zal het IC haar taak uitvoeren als programmaraad van het TKI Ma-

ritiem voor de invulling van het maritieme innovatiecontract. De vergaderingen van de IC dienen daarnaast om het ontwikkelen van samenwerkingsprojecten te stimuleren. In 2018 zal bijzondere aandacht worden gegeven aan de profilering van de sector als innovatief en vooruitstrevend. In het bijzonder wordt ingezet op een bijdrage aan de evenementen in het kader van de finish van de Volvo Ocean race en aan de Innovatie Estafette in de RDM Campus. In het

kader van Forum Europa wordt een bijdrage geleverd aan de definitie van werkprogramma’s van het eerstvolgende EC kaderprogramma FP9. Ook wordt deelname aan de laatste call van H2020 (2019) gestimuleerd. Bijzondere aandacht krijgt de invulling van de launching customer positie van zowel Defensie als de Rijksrederij. Het IC zal daaraan bijdragen en in haar bijeenkomsten innovaties op schepen van de overheid onder de aandacht brengen en stimuleren.

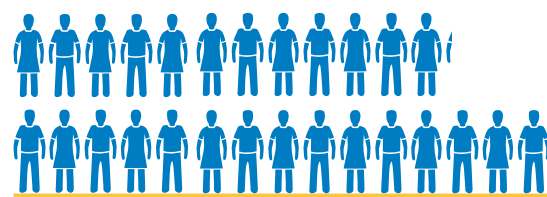
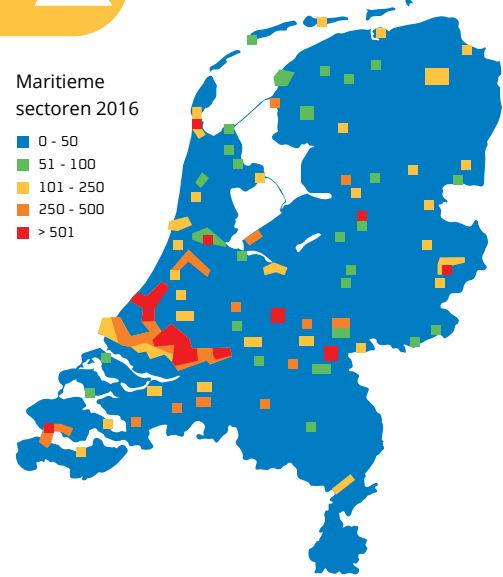
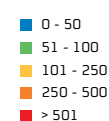
Wärtsilä Netherlands
RH Marine Netherlands
TNO
Bosch Rexroth
MARIN
Heerema Marine Contractors Nederland
Port of Amsterdam
STC-Group
NMT
Port of Rotterdam
Eekels Technology BV
TU Delft
Koninklijke Marine
MARIN
Hyps
NMT
RVO
Kvnr
Koninklijke Marine
Bosch Rexroth
TU Delft
Koninklijke Marine
NIOZ
Boskalis
HISWA
Ministerie van I&M
IRO
Expertise- en Innovatiecentrum Binnenvaart
Damen Shipyards
BLN-KSV
MKC

De heer T. van Beek
De heer J. van Bekkum
De heer P. Boersma
De heer A. de Brouwer
De heer B. Buchner (Voorzitter)
De heer R. van Dijk
De heer J. Egbertsen
De heer J. Gebraad
De heer S. den Heijer
De heer W. Hoebée
De heer J.H. Hoegee
De heer J.J. Hopman
De heer M.C.W.M. Janssen
De heer J.H. de Jong
De heer M. Krijgsman
De heer M. Krikke
De heer M. Luijten
De heer N. van de Minkelis
De heer P.J. van Noort
De heer R. Pander Maat
De heer I.M. Richardson
De heer J. Schreurs
De heer M. Smit
De heer S. Steenbrink
De heer M. Steenhoff (Secretaris)
Mevrouw L. Streefkerk
De heer T. Suurenbroek
De heer K. Tachi
De heer P.F. van Terwisga
Mevrouw L. van Velthuisen
De heer R.T.B. Visser

FACTS & FIGURES HUMAN CAPITAL

Maritieme sectoren 2016

271.500 werknemers in de maritieme sector

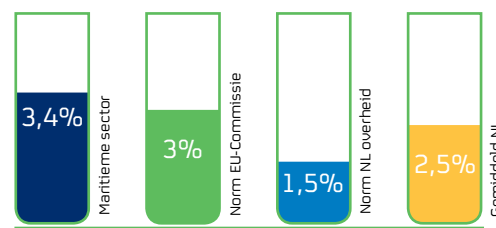

Percentage beroepsbevolking

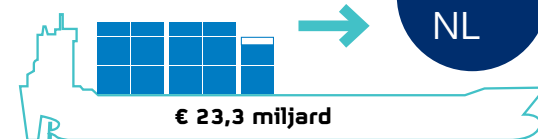

FACTS & FIGURES INNOVATION

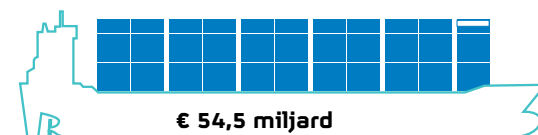
R&D-inspanningen in percentage bbp

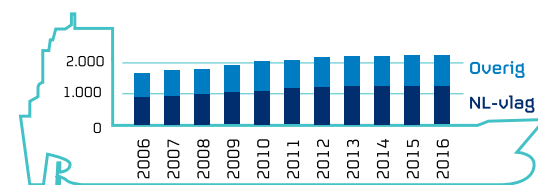
FACTS & FIGURES TRADE

Toegevoegde waarde 2016

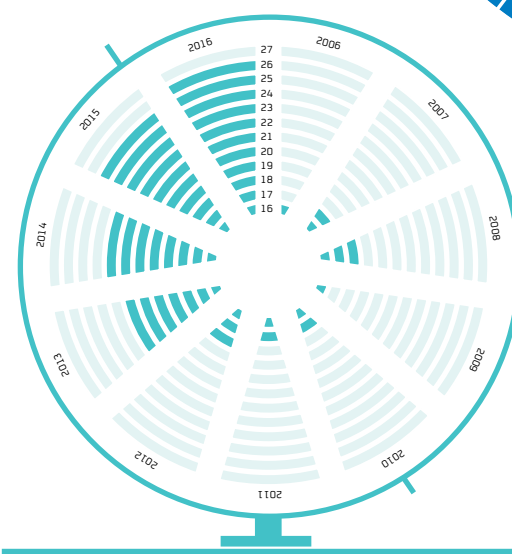
Productiewaarde 2016

Aantal schepen onder NL-beheer

Percentage BBP

Ontwikkeling Exportwaarde (in € miljard)

FACTS & FIGURES COMMUNICATIE

Websites

Website maritieland.nl

Aantal sessies januari t/m december 2017. Deze bezoeken leverden 107.785 paginaweergaven/paginabezoeken op. In 2016 waren er totaal 43.746 websitebezoeken: een stijging van 25,2%. In 2016 waren er 93.327 pagina-bezoeken: een stijging van 15,5%.

Jongerenwebsite maritimebyholland.nl

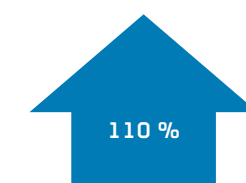
Aantal sessies januari t/m december 2017. Deze bezoeken leverden 25.670 paginaweergaven/paginabezoeken op. Relatief hoog percentage nieuwe bezoekers.

Nieuwsbrief

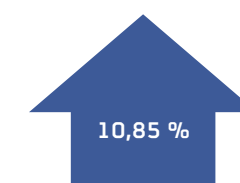

Stijging van het aantal nieuwsbriefinschrijvingen in 2017

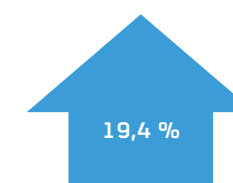
Social media

Stijging van het aantal volgers in 2017

Stijging van het aantal likes in 2017

Stijging van het aantal volgers in 2017

The demand for better trained technical and maritime staff continues to play a major role in 2017. The Human Capital Council focuses on stimulating maritime educational programs, the development of a strong base of skilled and experienced maritime workforce, and on the attractiveness of the maritime sector for starters and students. Branding is thus a mayor part of the Council's focus.

The Council has three key pillars; chose, learn and experience. Through Young Maritime Representatives (YMR's) and numerous workshops as schools and universities, the Council aims to engage more high potential students for choosing a career in the maritime sector. Next to that, the Council stimulates various learn and experience programs for students to both aquire the skills and experience needed for careers in the increasingly more global and technologically advanced sector.

Human Capital council

De vraag naar goed geschoold maritiem en technisch personeel voor de maritieme arbeidsmarkt is constant in beweging. Als gevolg van geopolitieke, economische en technologische ontwikkelingen verandert het mondiale maritieme speelveld steeds sneller. Om hierop in te kunnen spelen en onze goede maritieme positie naar de toekomst zeker te stellen vraagt dit steeds meer flexibiliteit van werknemers én werkgevers. Bedrijven moeten snel kunnen anticiperen op de veranderende marktomstandigheden. Evenals in 2016 kenmerkt 2017 zich door slechte marktomstandigheden in een aantal maritieme branches. Hierdoor hebben bedrijven soms noodgedwongen afscheid moeten nemen van hun personeel. Tegelijkertijd is in andere branches binnen de maritieme sector de vraag, met name naar technisch personeel, continu aanwezig gebleven.

Om een antwoord te bieden aan deze snel wisselende vraag op de maritieme arbeidsmarkt zal gezamenlijk opgetrokken moeten worden. Met een gezamenlijke aanpak zijn we in staat professionals, kennis en kunde voor de sector te behouden en stimuleren we flexibiliteit en kunnen we zorgdragen we een

toekomstige gekwalificeerde instroom richting onze maritieme branches.

Ontwikkeling, flexibiliteit en mobiliteit van werknemers is een belangrijk speerpunt voor 2017 en de jaren erna. Daarnaast vraagt de 'war for talent' en de vraag naar voldoende instroom

van jonge gekwalificeerde en wendbare werknemers een goede samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven. Arbeidsmarktbranding en het stimuleren van een goede aansluiting tussen onderwijs en bedrijfsleven staan dan ook hoog op de Human Capital agenda.

Highlights 2017

Human Capital vormt samen met Innovatie en Export de basis voor een gezamenlijke maritieme aanpak binnen NML. Het doel hiervan is het behouden en versterken van de duurzame mondiale maritieme toppositie. De Human Capital Council hanteert een aanpak met drie thema's: kiezen, werken en leren. Binnen die thema's gebeurt van alles op bedrijfs-, branche- en sectorniveau. NML concentreert zich binnen het human capital domein op de branche-overstijgende activiteiten. Maar er wordt nadrukkelijk ook gekeken hoe activiteiten op de drie niveau's elkaar verder kunnen versterken.

Kiezen

Het bekendmaken van de sector onder jongeren met het oog op de instroom richting onderwijs en bedrijfsleven is ook in 2017 met diverse projecten opgepakt. Sinds 2013 werkt NML met jonge maritieme ambassadeurs. Deze Young Maritime Representatives (YMR's) zetten zich in om jongeren bekend te maken met de sector en diversiteit aan banen en uitdagende arbeidsmarktperspectieven in de volle breedte van de maritieme sector. Jongeren die enthousiast zijn over een toekomst in de sector krijgen informatie over maritieme opleidingsmogelijkheden. Tijdens het ambassadeurschap spreken de YMR's uit eigen ervaring en passie over hoe leuk het is om een maritieme opleiding te volgen. In september 2017 zijn vier nieuwe

YMR's benoemd die het stokje van hun voorgangers hebben overgenomen. Op de jongerenwebsite van NML staat de maritieme opleidingengids, met daarin een overzicht van diverse relevante opleidingen en open dagen. Tijdens activiteiten in 2017 zoals de solar workshops tijdens de Wereld Haven, Maritime Innovation Experience en Wereld Water College worden jongeren bekend gemaakt met techniek en de maritieme sector en is de opleidingsgids onder hun aandacht gebracht.

In 2017 zijn er drie korte promotiefilms gemaakt die via storytelling inzicht geven in banen in de maritieme sector. De promo's, die mede tot stand zijn gekomen door een bijdrage van het Vaderschaps Fonds, zijn opgebouwd rond drie hoofdindelingen: varen, maken en havens. De films zijn onderdeel van de NML toolbox die gebruikt kan worden voor onder andere gastlessen.

In het najaar is tijdens een gecombineerde vergadering van de Human Capital Council en het PR expert team stilgestaan bij de maritieme arbeidsmarktbranding. Daarbij is geconcludeerd dat er veel goed werk gebeurt om een juist beeld neer te zetten van de sector en zorg te dragen voor voldoende instroom richting opleidingen en bedrijven. Tegelijkertijd is geconstateerd dat er meer kan worden bereikt met een duidelijke en afgestemde gezamenlijke strategie.

Dat wil niet zeggen dat op bedrijfs-, branche- en sectorniveau wordt voorgeschreven hoe de arbeidsmarktbranding eruit moet zien, maar een herkenbaar gezamenlijk verhaal over de sector met daaronder een aantal verhaallijnen kunnen de individuele inspanningen versterken. Een meer afgestemde strategie kan ook voorkomen dat inspanningen om mensen enthousiast te maken voor de sector teniet worden gedaan als het op sommige momenten wat slechter gaat in onderdelen in de sector.

Leren & werken

In 2017 is het idee ontwikkeld voor een Maritiem Leer- & Ontwikkelcentrum (MLO). Dit digitaal centrum, ondersteund met fysieke netwerken van HR managers, zal het ontwikkelen en de mobiliteit binnen de maritieme sector ondersteunen, stimuleren en faciliteren. De doelen voor het MLO zijn:

- Professionals en kennis & kunde voor de maritieme sector behouden
- Bevorderen flexibiliteit en wendbaarheid van werkgevers en werknemers
- Positieve arbeidsmarktbranding

In 2017 zijn twee sessies georganiseerd waarbij het idee voor het MLO is besproken met HR-managers uit diverse maritieme branches. Doordat bedrijven aangaven dat het MLO in een duidelijke behoefte voorziet is besloten dit verder uit te werken. Het idee voor een MLO is in 2017 ingebracht en

overgenomen in het traject van de ontwikkeling van het nieuwe maritieme werkprogramma voor de Maritieme Strategie. Daarnaast is een verzoek bij de Maritieme Delta ingediend en gehonoreerd om in 2018 een kwartiermaker voor het MLO aan te stellen.

Om inzicht te krijgen in belangrijke arbeidsmarktdata en de ontwikkeling van de arbeidsmarkt laat NML de maritieme arbeidsmarktmonitor uitvoeren. In de tweede helft van 2017 zijn de voorbereidingen getroffen

voor een nieuwe arbeidsmarktmonitor. Daarbij is ingestoken op meer interactiviteit, uniformiteit en het verbeteren van de bruikbaarheid van de resultaten op alle niveau's (bedrijf, branche en sector). De uitvoering van de arbeidsmarktmonitor nieuwe stijl is voorzien in de eerste helft 2018.

Tot slot is in januari 2017 gestart met het Europese project Blue Careers. STC is penvoerder van dit project en NML is een van de projectleden. Het project bestaat uit twee delen, de hybride

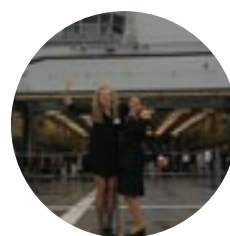
docent en een stagebank. Het project heeft een looptijd van twee jaar en moet eind 2018 worden opgeleverd.

Vooruitblik 2018

Voor het aankomende jaar zal een belangrijke stap gezet worden in de ontwikkeling van het MLO. Daarnaast zal in 2018 een nieuwe strategie voor de maritieme (arbeidsmarkt)branding worden ontwikkeld. Tot slot staan in ieder geval de uitvoering van de arbeidsmarktmonitor en verkiezing van de nieuwe YMR's weer op de HC-agenda.

Koninklijke Marine/Ministerie van Defensie
Nederlands Loodswezen B.V.
STC-Group
Vroon B.V.
Netherlands Maritime Technology
Leon Maas Management
HISWA Vereniging
Netherlands Maritime Technology
Koninklijke Marine/Ministerie van Defensie
Koninklijke BLN-Schuttevaer
Wärtsilä Netherlands
IRO
Damen Shipyards Gorinchem
Koninklijke Vereniging van Nederlandse Reders

De heer E. Bartels
Mevrouw N. van der Drift
Mevrouw A. Kee (Voorzitter)
De heer D. van Keulen
De heer E.M. Krikke
De heer L. Maas (Secretaris)
De heer H.L. van Oord
Mevrouw A. Opstal
Mevrouw I. Prinsen
De heer B. Struijk
Mevrouw D. Tuinebreijer
De heer A.P.H. Vergroesen
De heer A. de Vries
De heer W. Waanders

Stichting Nederland Maritiem Land (NML) is de netwerkorganisatie van de Nederlandse maritieme cluster. De organisatie fungeert als facilitator van het maritieme netwerk en is op collectieve belangen de verbindende factor tussen de 12 deelsectoren. De toegevoegde waarde van NML ligt in versterking van de individuele maritieme branches door gezamenlijk branche-overstijgende initiatieven te nemen. NML promoot en versterkt Nederland als maritieme natie. Specifiek gericht op het verhogen van de zichtbaarheid en imagoverbetering van de sector. Alle activiteiten zijn bedoeld om de maritieme cluster bij relevante doelgroepen op het netvlies te zetten. En waar nodig het 'maritieme' beleid van de Nederlandse overheid te beïnvloeden. NML is de motor en aanjager van clusterbrede communicatie.

Communicatie is één van de kernproducten van NML. Het resultaat van de organisatie is nauw verbonden met de effectiviteit en het succes van haar communicatieactiviteiten. De externe communicatie is toegespitst op het laten zien wat de sector inhoudt, het benadrukken van haar maatschappelijke en economische toegevoegde waarde, maar ook op het overbrengen van kansen en uitdagingen. En tegelijkertijd de voordelen van een collectieve aanpak via NML te onderstrepen. Interne communicatie is bedoeld om leden en andere inhoudelijk betrokken partijen te informeren over de toegevoegde waarde van NML als organisatie, welke activiteiten NML onderneemt en wat NML voor haar leden kan betekenen. Dit vraagt om een gestructureerde aanpak en dat alle betrokkenen doordrongen zijn van het belang van een goed werkende communicatiefunctie.

PR & Communicatie Expertpanel

In de infographic in het midden van dit jaarverslag staat een mooi overzicht van ons bereik via de website(s), nieuwsbrief en social media. Hieronder beschrijven we een aantal van de meest populaire onderwerpen op onze website (www.maritiemland.nl) en de jongerenwebsite (www.maritimebyholland.nl).

Top 10 best bekeken pagina's op www.maritiemland.nl

1. Vacatures	2.437
2. Maritiem Nieuws	2.412
3. Zeescheepvaart	1.977
4. Maritieme evenementen	1.840
5. Scheepsbouw	1.818
6. Innovatie	1.584
7. De Marine en Marinebouwcluster	1.471
8. Maritieme speerpunten 2017	1.296
9. Maritieme Monitor 2016	1.271
10. Human Capital	1.245

Aantal downloads

Rapport	# downloads
Maritieme Monitor	440
De Marinebouwcluster	138
Jaarverslag 2016	72

Top 10 bezoeken opleidingengids

Opleiding	Instituut	# Bezoekers	Doorklik %
1. Maatwerk HBO Maritieme techniek scheeps- en jachtbouw	STC	91	53,85%
2. Maritiem Officier – Officier Zeedienst	Koninklijke Marine	79	79,75%
3. Scheeps- en jachtbouwkunde – Maritieme Techniek	STC	71	73,24%
4. Master of Marine Shipping Innovations	STC	63	71,43%
5. Schipper – machinist beperkt werkgebied	STC	58	86,21%
6. Maritieme Techniek	TU Delft	53	60,38%
7. Koopvaardij officier alle schepen – maritiem officier	STC	51	80,39%
8. Scheeps- en Jachtbouwkunde – maritieme techniek	NHL Hogeschool Leeuwarden	51	60,78%
9. Maritiem Officier	Maritiem Instituut Willem Barentsz	46	67,39%
10. Meubelmaker / Scheepsinterieurbouwer	HM College Rotterdam	45	75,56%

Sinds 2013 wordt de sector vertegenwoordigd door Young Maritime Representatives (YMR's) met maar één doel voor ogen: jongeren interesseren voor een opleiding en baan binnen de maritieme wereld.

De Nederlandse maritieme sector kampt met een imago-probleem. Jongeren die niet bekend zijn met de sector, hebben over het algemeen geen (of een verkeerd) beeld over leren en werken in de maritieme sector. Ze kunnen zich vrijwel geen voorstelling maken van het soort en de aard van het werk. Daarnaast hebben ze geen goed beeld van de mogelijkheden binnen de sector en de kans op een aantrekkelijke maritieme carrière.

Om jongeren enthousiast te krijgen voor een (technische) maritieme opleiding en toekomst is NML in 2013 een pilot gestart om jongeren als maritieme ambassadeurs in te zetten. Deze pilot is door het maritieme bedrijfsleven gefinancierd. Maritieme studenten spreken uit eigen ervaring en passie hoe (leuk) het is om een maritieme opleiding te volgen. Dit wordt gedaan vanuit het uitgangspunt dat jongeren die dicht bij de doelgroep staan dezelfde 'taal' spreken en bij hen de juiste snaar weten te raken.

Young Maritime Representatives

De YMR's spelen een belangrijke rol in het benaderen van jongeren en het op de kaart zetten van het hele spectrum van (technisch) maritieme opleidingen en het uitdagend arbeidsmarktperspectief in de volle breedte van de maritieme sector. Elk jaar worden nieuwe YMR's aangesteld, maar het ambassadeurschap blijft voor het leven. Hiermee bouwen we een 'community' van maritieme ambassadeurs, die zich ook tijdens hun carrière voor de opleidingen en de sector in blijven zetten.

Highlights YMR's 2016/2017

Na een spectaculair begin in 2016 stond voor Douwe, Sharon en Peter-Paul het begin van 2017 in het teken van voorlichting geven op scholen. In februari was het voor Douwe en Sharon tijd voor hun tweede zeevarendstage. Alle apparatuur om filmpjes te maken ging mee, waardoor wij via social media mee konden genieten van hun avonturen bij de Holland America Lijn en Anthony Veder. In april werd op het podium van het Maritime Offshore en Career Event het startsein gegeven voor de zoektocht naar de nieuwe lustrumeditie.

Voor de YMR's van 2017 was het jaar nog niet ten einde: ze kregen een kijkje achter de schermen bij de organisatie van SAIL en de Marinedagen Den Helder en Peter-Paul vloog zelfs een stukje mee met de fotografie van schepen. Eind augustus mochten alle YMR-kandidaten een dag meevaren met de Koninklijke Marine op de Karel Doorman.

Op de Wereldhavendagen werden Desiree, Laura, Jelle en Dennis gekozen als nieuwe YMR's. Na een spetterende

opening stonden de eerste interviews met media te wachten en mochten zij mee aan boord van de Polaris tijdens de demonstratie van het Loodswezen. Het programma zat vol met mooie momenten: van netwerken op de RTM Port Party tot meevaren in de Solar Sport One zonneboot, op pad met het Maritiem Museum en aan boord bij de KRVE. Uiteraard werd alles vastgelegd zodat via social media ook andere jongeren konden meegenieten. In oktober vertelden de YMR's op het Wereld Water College over de maritieme sector aan technische scholieren. Ook waren zij op het Damen Workboatfestival om met 3D-simulaties en Virtual Reality de nieuwste manieren om maritiem personeel op te leiden te testen.

In november kwamen de YMR's van de afgelopen jaren samen op een lustrumbijeenkomst in het Maritiem Museum. Het was de aftrap van de Maritime Week, waar de maritieme sector een week lang in het zonnetje stond. Op het hoogtepunt van deze week, Maritime Awards Gala, hadden de YMR's een prominente rol: tijdens de show bouwden zij aan een Lego-versie van de Pioneering Spirit, welke een bijzondere vermelding kreeg

tijdens de avond. Later in de week had Desiree, samen met oud-YMR Peter-Paul de eer om (al 'vloggend') Europort 2017 te openen. Naast verschillende open dagen op scholen, inspireerden de YMR's ook middelbare scholieren om een maritiem profielwerkstuk te maken en waren zij aanwezig bij de Maritime Innovation Experience.

De jongerenwebsite:
maritimebyholland.nl

Facebookpagina van de YMR's:
facebook.com/mbhymr/

Instagram van de YMR's:
instagram.com/maritimebyholland

Video maritime week:
facebook.com/mbhymr/videos/1574265465990911

Video stage Sharon:
facebook.com/mbhymr/videos/1424633434287449

Bureauzaken 2017:

Nadat Ilse Jonkman op 1 februari 2017 in dienst kwam bij NML als opvolger van Wendy Hobma was het bureau weer compleet. Met 5 stafmensen (inclusief directeur) die samen 4,1 fte vullen heeft het bureau alle taken vervuld. Einde jaar heeft Michiel Spitzer ons verlaten, na bijna 5 jaar. Hij gaat zijn communicatiecarrière verder voortzetten in de zorgsector. Deze vacature is per 2 januari 2018 opgevuld door Sabine Marsé. Ook in januari 2018 is Olivier van Paasschen begonnen als bestuursondersteuner/office manager als opvolger van Ilse Jonkman.

Naast de reguliere bezetting is er op afroepbasis gebruik gemaakt van een werkstudent en oproepkracht ter ondersteuning van de projecten en aansturing YMR's. Met name dat laatste vergt inzet vanuit het bureau om te zorgen dat ze zo effectief mogelijk worden ingezet en we er een maximale PR spin-off uit halen.

In 2017 heeft het bureau een teambuildingstraining gevolgd en vindt er scholing plaats voor de medewerkers die daar behoefte aan hebben.

Organisatie

Om de councils goed te ondersteunen en de effectiviteit te verhogen zetten we vanuit NML middelen in, om op structurele basis de inzet van een secretaris te waarborgen. Elke secretaris besteedt minimaal 20% van zijn beschikbare werktijd voor council-werkzaamheden.

In 2017 hebben we dit ook voor het eerst gedaan voor de rol van maritieme vertegenwoordiger in het kernteam export en promotie van Topsector Water en Maritiem, tevens vicevoorzitter. Via de koppeling met de Trade Council wordt onze maritieme inbreng geborgd.

Naast het begeleiden en faciliteren van alle vergaderen (bestuurs- en council), evenementen, websites, social media, nieuwsbrieven, rapportage, etc. heeft het bureau veel inzet geleverd ter ondersteuning van onze maritieme lobby in de kabinetsformatie. Richting de politiek maar ook via de branches en VNO-NCW. Tevens zetten we in op bijeenkomsten met Tweede Kamerleden, zoals bijvoorbeeld de rondvaarttocht in Den Helder tijdens Sail en in samenwerking met de Koninklijke Marine.

Daarnaast wordt er deelgenomen aan twee Europese projecten, Blue Career en Periscope. De inhoudelijke inzet gebeurt in de respectievelijke councils, maar zaken als coördinatie en communicatie (ook extern) loopt via het NML-bureau. Hier krijgen we een vergoeding voor.

NML vertegenwoordigt Nederland ook in de ENMC, European Network of Maritime Clusters. Behalve de jaarlijkse vergadering zijn er ook bijeenkomsten in Brussel met de EU-beleidsambtenaren, de Europarlementariërs en de EU-commissaris voor DGMare, Karmenu Vella.

Het bureau levert ook communicatieve en administratieve ondersteuning aan het TKI Maritiem tegen een vergoeding.

Bureausamenstelling

- Arjen Uytendaal
- Olivier van Paasschen
- Sabine Marsé
- Roegzana Hoesenie
- Vincent Verweij
- Bianca Visser (boekhouding/financiële administratie)

Algemeen Bestuur NML

In 2017 hebben er diverse mutaties plaatsgevonden in het Algemeen Bestuur. De KVNVR levert de vicevoorzitter van ons bestuur en gedurende het jaar heeft Siebrand Hassing deze rol van Tineke Netelenbos overgenomen. Ron Kramer heeft bij de Koninklijke Marine het roer overgenomen van Rob Verkerk en Bas Ort van Hans Voorneveld bij Netherlands Maritime Technology. CEO Jan Pieter Klaver van Heerema MC is opgevolgd door COO Saskia Rijtema.

Er zijn geen leden vertrokken, noch bijgekomen, in totaal zijn er 19 bestuursleden samen met een onafhankelijke voorzitter, in de councils sluiten er nog 10 bedrijven extra aan.

Het Dagelijks Bestuur heeft vijf maal vergaderd en het Algemeen Bestuur vier maal. De vergaderingen van het AB zijn zoveel mogelijk op locatie bij één van de leden en het formele vergadergedeelte wordt altijd gevolgd door een netwerk- en kennisoverdrachtbijeenkomst met de gastheer. In 2017 hebben we vergaderd bij Het Rotterdam-

se Havenbedrijf en de Koninklijke Marine. Verder waren we op de nieuwe locatie van RH Marine Group en op uitnodiging van het Havenbedrijf Amsterdam bij het SHIP, naast het bouwwerk van de aanleg grootste sluis van de wereld bij IJmuiden.

Tijdens de vergaderingen zelf wordt de strategie uitgezet en gemonitord voor het promoten en versterken van de hele maritieme sector. Op het gebied van promotie, human capital, innovatie en trade/internationalisering wordt getracht zoveel mogelijk samen te werken zodat

de effectiviteit van NML en de sector wordt versterkt. De sector laat zoveel mogelijk één geluid horen en geeft richting aan de prioritering van zaken naar de overheid. De ministeries van I&M (nu I&W) en EZ (nu EZK) hebben een vertegenwoordiger als waarnemer in het bestuur. Het bestuur bepaald op hoofdlijnen de strategie en de richting welke door het bureau en de councils vervolgens wordt uitgevoerd.

Overzicht Algemeen Bestuur

Wim van Sluis
Roland Kortenhorst
Koen Overtoom

Rob Kramer
Wim Nagtegaal
Sander Vergroesen
Bas Ort
Roel de Graaf
Siebrand Hassing
Geert Dijks

Voorzitter
BLN-Schuttevaer
Branche organisatie
Zeehavens
Koninklijke Marine
MKC
IRO
NMT / toeleveranciers
NMT / scheepsbouw
KVNVR
HISWA vereniging

Erik van der Noordaa
Joost Mulder
Ronald Quik
Bas Buchner
Ronald Paul
Astrid Kee
Frank Kevenaar
Saskia Rijtema
Kommer Damen
Ton Wouterse

RH Marine
Nederlands Loodswezen
ABN AMRO
Marin
Haven van Rotterdam
STC-Group
Wärtsilä
Heerema MC
Damen Shipyards
Rabobank

De maritieme sector is een topsector

De Nederlandse
maritieme sector
is al eeuwenlang
een topsector

Wereldwijd toonaangevend
in oplossingen die anderen
niet zien of niet aandurven

Ons nationale visitekaartje
als het gaat om innovatie,
durf en ondernemingszin

Midden in de maat-
schappij en open voor
samenwerking

